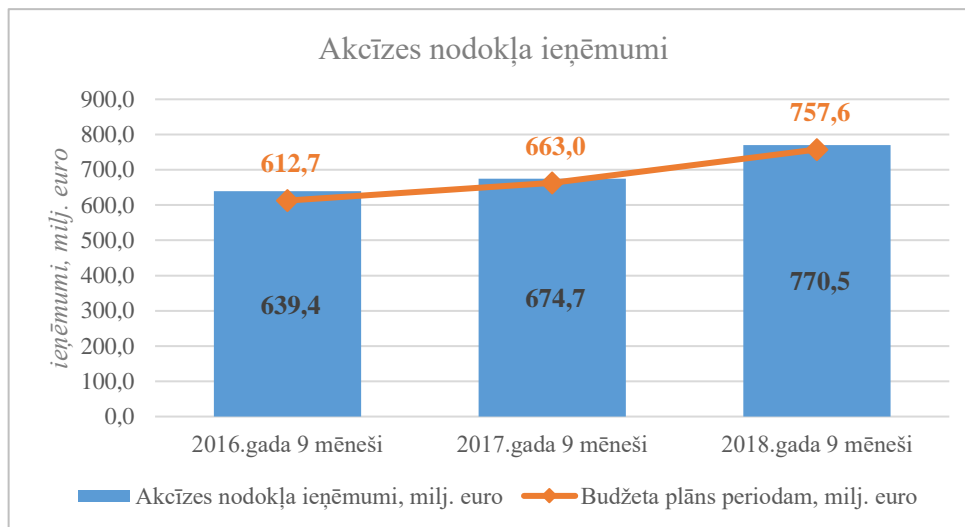

Akcīzes preču aprīte 2018. gada 9 mēnešos

➤ *Akcīzes nodokļa ieņēmumi*

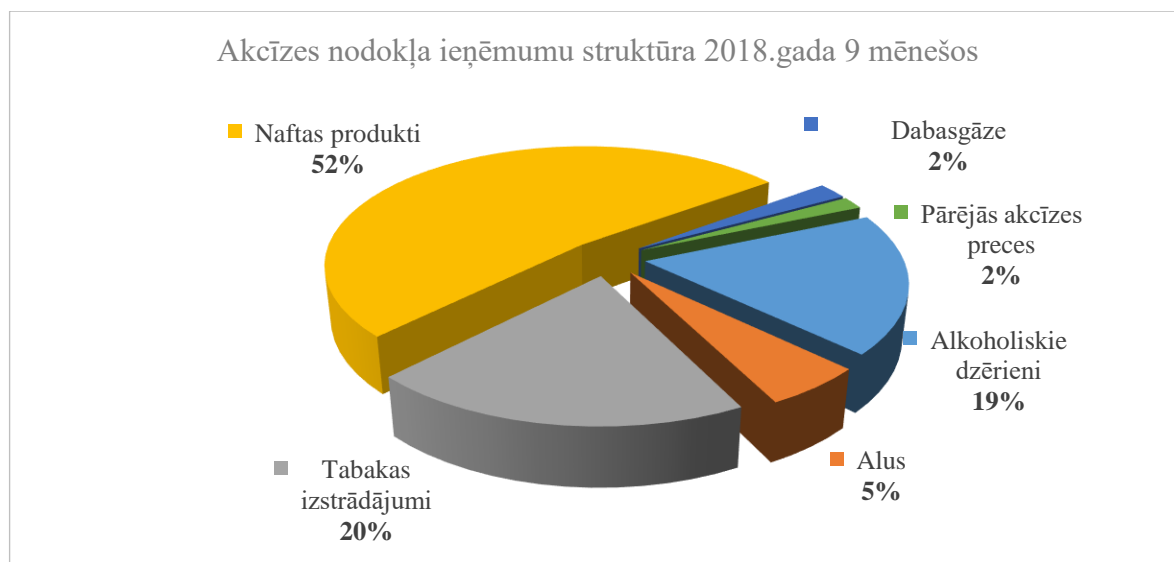
Akcīzes nodokļa ieņēmumi 2018. gada 9 mēnešos ir 770,5 milj. EUR, kas ir par 95,8 milj. EUR jeb 14,2 % vairāk kā 2017. gada attiecīgajā periodā (skat. 1.attēlu). 2018. gada 9 mēnešu ieņēmumu plāns izpildīts par 101,7 %. 2018. gada 9 mēnešos 11 % no valsts budžeta ieņēmumiem veido akcīzes nodokļa ieņēmumi un tas ir būtisks valsts kopbudžeta ieņēmumu avots.

1.attēls

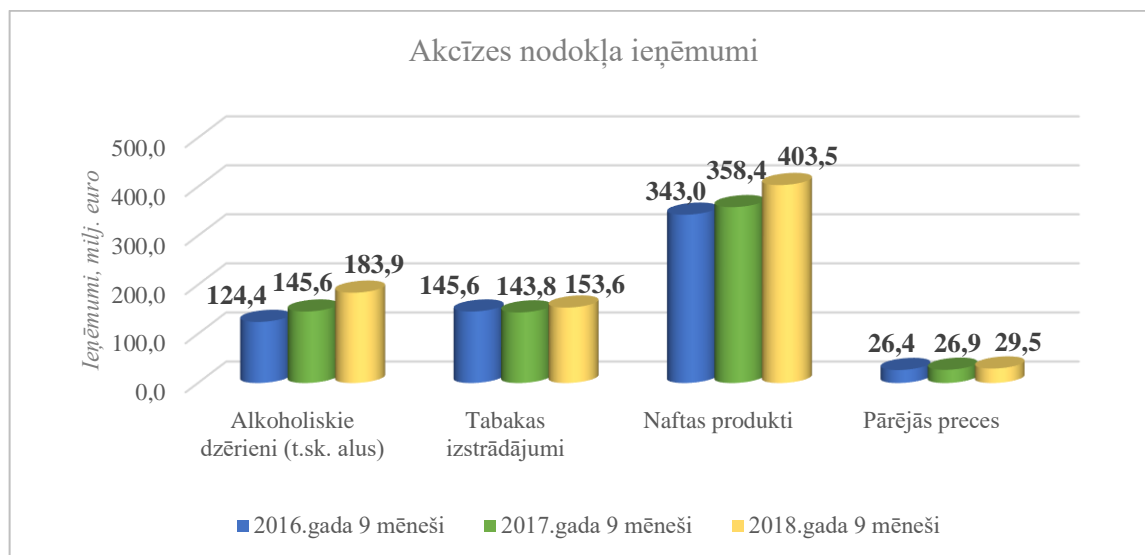
Šogad akcīzes nodokļa ieņēmumus galvenokārt ietekmē akcīzes nodokļa likmju izmaiņas. 2018. gada 1. janvārī akcīzes nodokļa likmes pieauga naftas produktiem un tabakas izstrādājumiem, 2018. gada 1. martā – alkoholiskajiem dzērieniem un 2018.gada 1.jūlijā naftas produktiem, kurus piegādā izmantošanai lauksaimniecības tehnikā. Ieņēmumus būtiski ietekmē legālais akcīzes preču patēriņš. Legālo preču patēriņu, savukārt, ietekmē ekonomikas attīstības faktori, patērētāju pirktspēja kā arī akcīzes nodokļa likmju politika kaimiņvalstīs. Pēdējos gados būtiskas nodokļa likmju diferences rezultātā pieaug ziemeļvalstu pircēju skaits Latvijā. Tā rezultātā pieaug alkoholisko dzērienu un arī citu akcīzes preču realizācija Latvijas-Igaunijas pierobežā, tā veicinot akcīzes nodokļa ieņēmumu pieaugumu Latvijā. Patēriņa tendences katrai no akcīzes preču grupām vērtētas tālāk tekstā.

2.attēls

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā vislielākais īpatsvars ir akcīzes nodoklim par naftas produktiem – 2018. gada 9 mēnešos tas veido 52 % no visiem akcīzes nodokļa ieņēmumiem, tālāk seko ieņēmumi par tabakas izstrādājumiem un alkoholiskajiem dzērieniem – attiecīgi īpatsvars – 20 % un 19 % (skat. 2.attēlu). Vislielāko īpatsvaru no iekasētā akcīzes nodokļa par tabakas izstrādājumiem veido cigaretes – 2018. gada 9 mēnešos 97 % no kopējās aprēķinātās akcīzes nodokļa summas par tabakas izstrādājumiem veido aprēķinātais akcīzes nodoklis par cigaretēm¹.

3.attēls

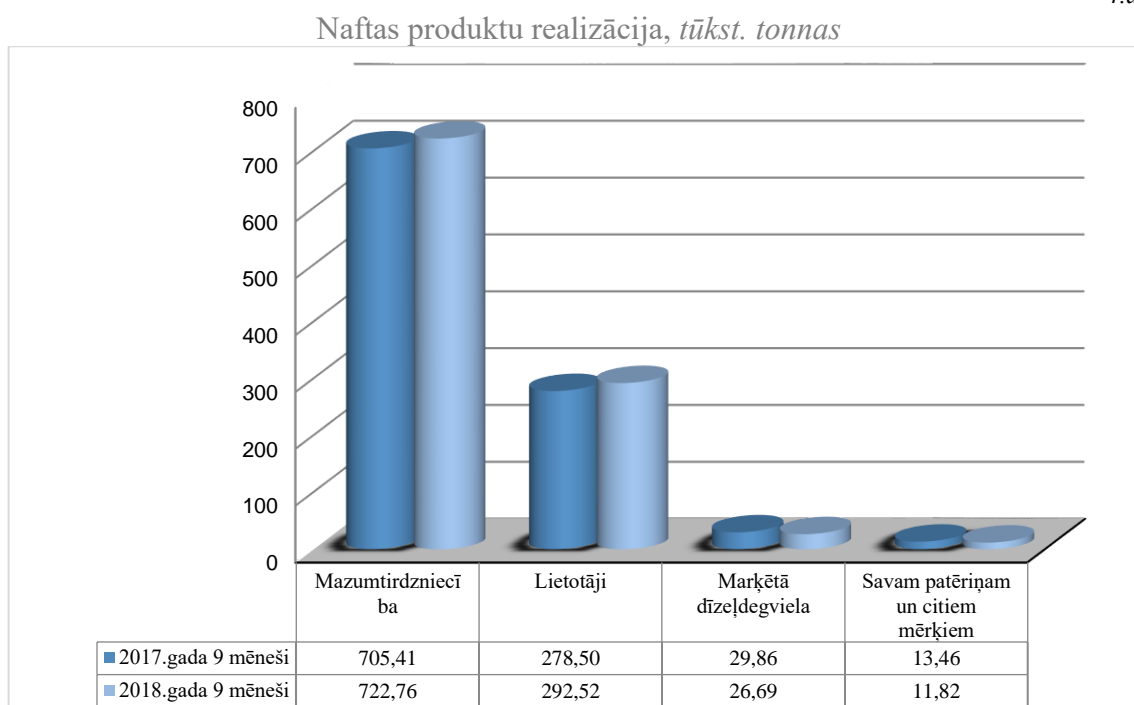

2018. gada 9 mēnešos, salīdzinot ar 2017. gada attiecīgu periodu, akcīzes nodokļa ieņēmumi ir pieauguši visās preču grupās – par naftas produktiem +45 milj. EUR, par tabakas izstrādājumiem +10 milj. EUR un par alkoholiskajiem dzērieniem (t.sk. alu) +38 milj. EUR (skat. 3.attēlu).

➤ Naftas produkti

Kopējais Latvijā patēriņam nodoto naftas produktu (degvielas) apjoms 2018.gada 9 mēnešos ir 1053,45 tūkst. tonnas, kas ir par 3 % vairāk kā 2017.gada attiecīgajā periodā.

4.attēls

¹ Pamatojoties uz Akcīzes nodokļa deklarācijās aprēķināto akcīzes nodokli

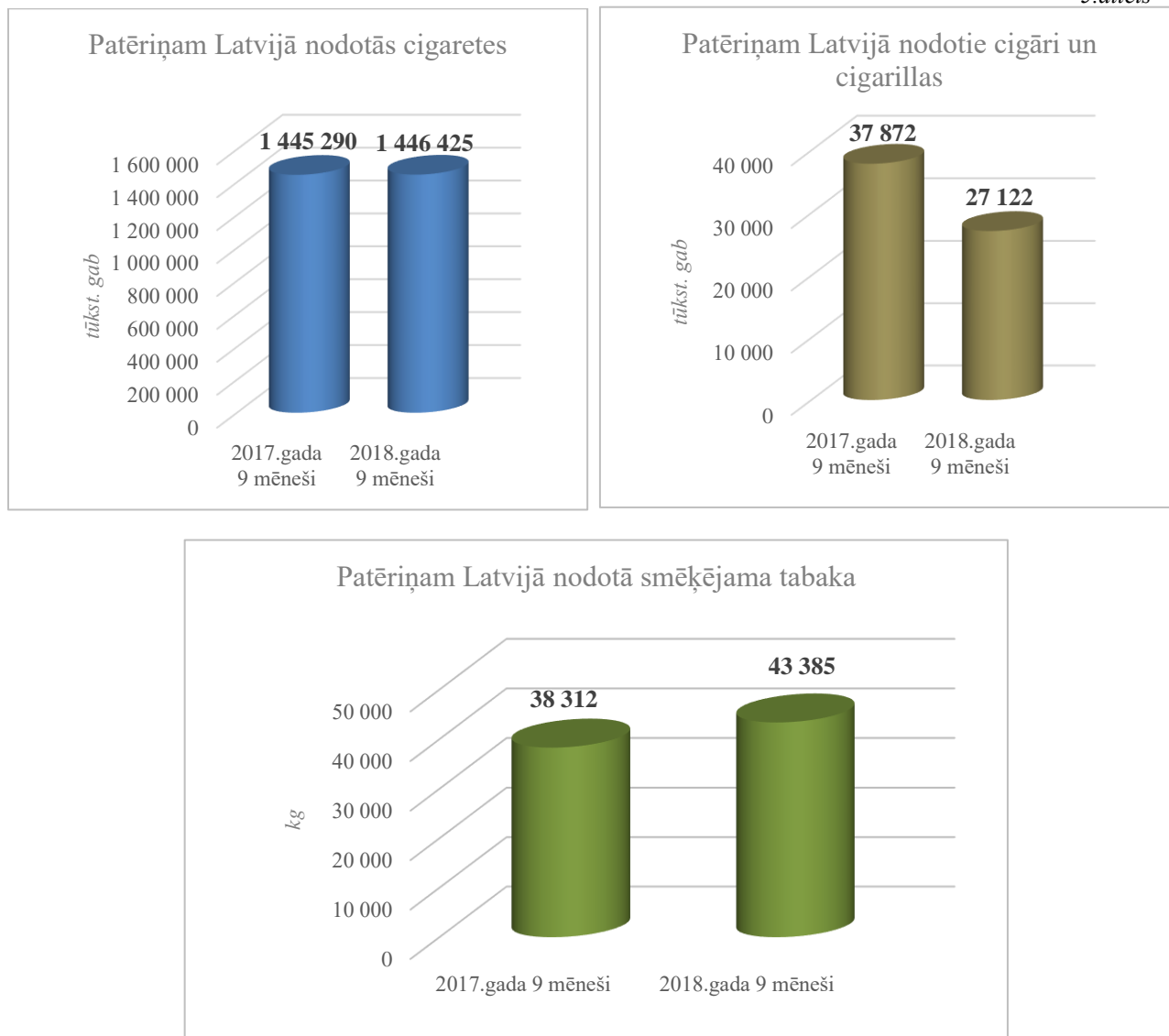
Vislielākais patēriņam nodoto naftas produktu apjoms tiek realizēts mazumtirdzniecībā, kur vērojams realizācijas apjomu pieaugums – kopumā mazumtirdzniecībā šī gada 9 mēnešos realizētas 722,76 tūkst. tonnas degvielas, kas ir par 2 % vairāk kā 2017. gada 9 mēnešos. Pieaugumu galvenokārt veido realizētās dīzeļdegvielas apjoma palielināšanās par 5%. Realizācijas apjomu pieauguma temps mazumtirdzniecībā, salīdzinot ar pirmā pusgada rādītājiem, kad pieaugums attiecībā pret 2017.gada pirmo pusgadu bija +4%, ir ievērojami samazinājies. Šogad pirmajās vietās pēc mazumtirdzniecībā realizētā degvielas apjoma atrodas SIA “Neste Latvija”, SIA “CIRCLE K LATVIA” un AS “VIADA BALTIJA”.

Informācija par naftas produktu (degvielas) aprītes rādītājiem, aprēķinātais akcīzes nodoklis sadalījumā pa degvielas veidiem, lielākie komersanti un akcīzes nodokļa likmes atrodamas pielikumā *Degvielas aprīte*.

➤ *Tabakas izstrādājumi*

2018. gada 9 mēnešos patēriņam Latvijā nodoto cigarešu skaits saglabājies 2017.gada attiecīgā perioda līmenī (skat. 5.attēlu). Latvijas patērētāju vidū popularitāti joprojām saglabā ”WINSTON”, ”L&M” un ”MARLBORO” markas cigaretes.

5.attēls

2018. gada 9 mēnešos būtiski turpina samazināties patēriņam Latvijā nodotais cigāru un cigarillu apjoms – par 28 %. Patēriņam nodoto cigāru un cigarillu apjoma samazinājums skaidrojams ar ievērojamu akcīzes nodokļa likmes pieaugumu šī gada sākumā (+26 %). Savukārt par 13 % pieaudzis smēķējamās tabakas apjoms (skat. 5.attēlu). Apkopotais rādītājs

par smēķējamās tabakas apjomu ietver gan smalki sagrieztu tabaku cigarešu uztīšanai, gan citu smēķējamo tabaku.

2018. gadā ir paplašinājies patērētājiem pieejamais tabakas izstrādājumu sortiments – Latvijas tirgū tiek piedāvāta karsējamā tabaka. Karsējamā tabaka ir ar akcīzes nodokli apliekama prece un pirmo reizi nodota patēriņam šī gada martā. Šogad patēriņam nodoti 1990 kilogrami karsējamās tabakas.

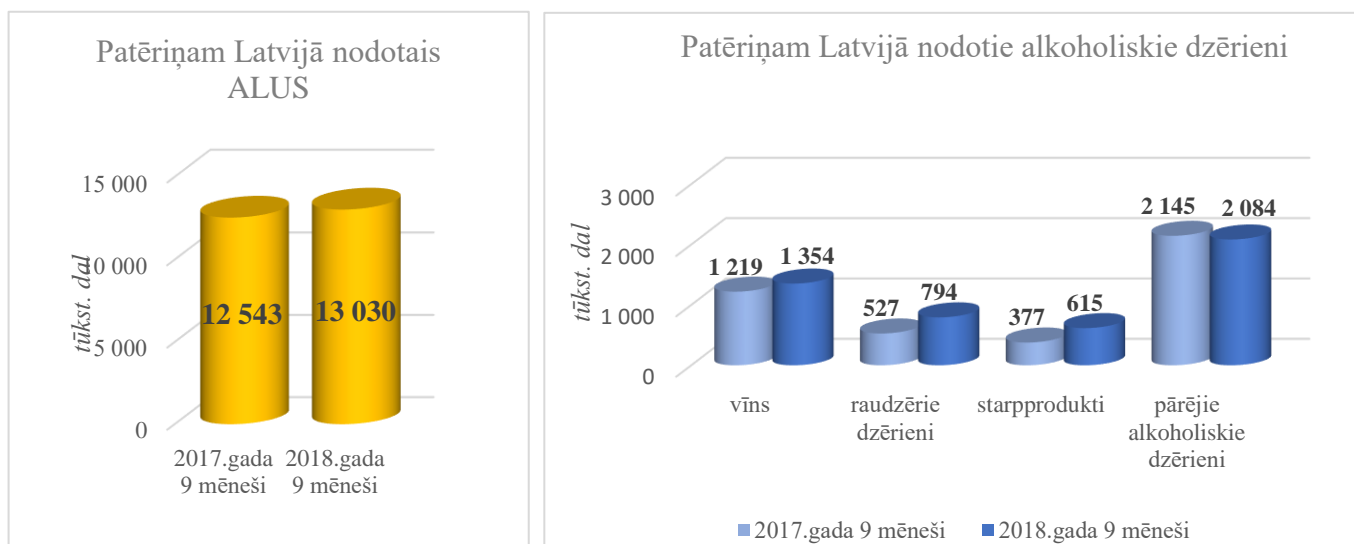
Detalizētu informāciju par tabakas izstrādājumu aprīti skatīt pielikumā *Tabakas aprīte*.

➤ *Alkoholiskie dzērieni un alus*

Patēriņam Latvijā nodoto alkoholisko dzērienu un alus apjomi turpina pieaugt. 2018. gada 9 mēnešos patēriņam Latvijā nodoti 4,8 milj. dekalitri alkoholisko dzērienu, kas ir par 14% vairāk kā 2017.gada attiecīgajā periodā un 13 milj. dekalitri alus, kas ir par 4 % vairāk kā pērn (skat. 6.attēlu).

Kopējā patēriņam Latvijā nodoto alkoholisko dzērienu struktūrā 2018.gada 9 mēnešos vislielāko daļu sastāda alus (73%), savukārt degvīna un pārējo “spirtoto” dzērienu īpatsvars kopējā alkohola patēriņa struktūrā aizņem 12 %. Savukārt, akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā būtiski augstākas nodokļa likmes dēļ, pārējo alkoholisko dzērienu grupai ir dominējošā loma, nodrošinot 63 % no nodokļa ieņēmumiem.

6.attēls

Latvijas patērētāju vidū 2018. gada 9 mēnešos popularitāti joprojām saglabā alkoholiskie dzērieni ir “Somersby”, “Cēsu 14%” un “Cēsu Džons”.

2018. gada septembra beigās Latvijā bija:

- 81 mazā alkoholisko dzērienu darītava (licence alkoholisko dzērienu ražošanai izsniegta uz atvieglotiem nosacījumiem). Mazajās alkoholisko dzērienu darītavās 2018. gada 9 mēnešos saražoti 7 tūkst. dekalitri alkoholisko dzērienu. 91 % no mazajās darītavās saražotā dzērienu apjoma ietilpst raudzēto dzērienu grupā.
- 50 patstāvīgās mazās alus darītavas, kurās saražoti 1,7 milj. dekalitri jeb 26% no visa Latvijā ražotā alus apjoma.

Kopumā 2018.gada 9 mēnešos saražoti 3,8 milj. dekalitri alkoholisko dzērienu, kas ir par 5 % mazāk kā 2017.gadā. Arī Latvijā saražotā alus apjoms šogad ir samazinājies – saražots 6,3 milj. dekalitru, kas ir par 4% mazāk kā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā. Savukārt Latvijā no citām valstīm ievestā, importētā alus apjoms pieaudzis par 12 %.

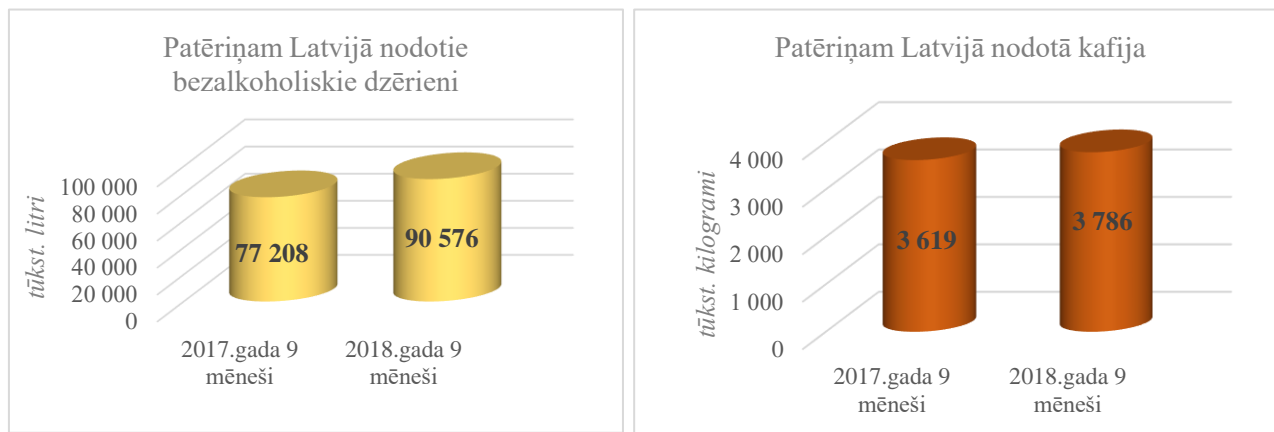
Detalizētu informāciju par alkoholisko dzērienu un alus aprīti skatīt pielikumā *Alkohola aprīte*.

➤ **Pārējās akcīzes preces**

Latvijā akcīzes nodokli nacionālā līmenī piemēro dabasgāzei, kafijai, bezalkoholiskajiem dzērieniem un elektroniskajās cigaretēs izmantojamajam šķidrumam.

2018. gada 9 mēnešos *kafijas* apjoms, par kuru aprēķināts akcīzes nodoklis un kas uzskatāms par nodotu patēriņam Latvijā, ir par 5 % lielāks kā 2017. gada attiecīgajā periodā. Par 17 % pieaudzis arī *bezalkoholisko dzērienu* patēriņam nodotais apjoms (skat. 7.attēlu).

7.attēls

* Pamatojoties uz Akcīzes nodokļa deklarācijās deklarēto informāciju (neiekļaujot apjomus importa gadījumā, kas iekļauti muitas deklarācijās)

Patēriņam nodoto *elektroniskajās cigaretēs* izmantojamo šķidrumu apjoms 2018. gada 9 mēnešos ir 3,9 milj. mililitri un tas ir par 30% jeb par 1,7 milj. mililitriem mazāk kā iepriekšējā gadā.

Gala patērētājiem nodotais *dabasgāzes* apjoms 2018. gada 9 mēnešos ir 10 540 milj. kilovatstundas.

Sirija 67120167

Analītiskajā materiālā un pielikumos apkopota informācija no VID informācijas sistēmās iesniegtajiem pārskatiem uz datu apkopošanas brīdi. Informācija turpmākajās publikācijās var tikt precizēta.